

Ortaokul 5 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği*

*Başak ESMER ATEŞ***
*Tazegül DEMİR ATALAY****

Öz

Öğrencilerin öz düzenleme becerilerine yönelik algılarıyla Türkçe ders başarıları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada öğrencilerin öz düzenlemeye yönelik algılarının Türkçe dersi başarılarıyla nasıl bir ilişkide bulunduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini Kars ilindeki devlet ortaokullarında öğrenim gören 303 beş ve 290 sekizinci sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 593 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada basit-tesadüfi örneklem tekniği kullanılmıştır. Araştırmada Aslan ve Gelişli (2015) tarafından hazırlanan "Algılanan öz düzenleme ölçeği" ile öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik araştırmacıların kendisi tarafından alanyazın taranarak oluşturulan ölçek kullanılmıştır. Türkçe ders başarısını tespit etmek için okul müdürlüklerinden öğrencilerin dönem sonu not ortalamaları resmî evrak şeklinde alınmıştır. Veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistik ve ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre hem beş hem sekizinci sınıf öğrencilerin öz düzenleme becerilerine yönelik algılarıyla Türkçe dersi başarıları arasında anlamlı pozitif yönde bir ilişki ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, öğrenme becerileri, öz-düzenleme, Türkçe dersi

The Relationship Between Secondary School 5th and 8th Grade Students' Perceptions of Self-Regulation Skills and Their Success in Turkish Lessons: The Case of Kars Province **Abstract**

In this study, it is aimed to determine how students' self-regulation perceptions are related to their success in Turkish lessons. The sample of the study consists of 593 fifth and eighth grade students studying at public secondary schools in Kars. Simple-random sampling technique was used in the study. In the study, the "Perceived self-regulation scale" prepared by Aslan and Gelişli (2015) and the scale created by the researchers themselves by scanning the literature to determine the socio-demographic characteristics of the students were used. In order to determine the success of the Turkish course, grade point averages were taken from the school directorates in the form of official documents. The data were analyzed with the SPSS program. Descriptive statistics and relational survey method were used. According to the results of the research, a significant positive relationship emerged between the perceptions of both the fifth and eighth grade students about self-regulation skills and their success in Turkish lessons.

Keywords: Student, learning skills, self-regulation, Turkish lesson

* Bu makale Prof. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY danışmanlığında tamamlanmış, makale ile aynı isimli yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

** Bilim Uzmanı, Kafkas Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, Kars, bsksrates@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0002-0773-4715

*** Prof. Dr., Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, Kars, tazeguldemir@gmail.com, ORCID: orcid.org/0000-0003-2901-9226

Giriş

Çağın gereği olarak bireyin merkeze alındığı toplumlar oluşmaktadır. Özellikle eğitim öğretim ortamlarında birey ve bireysel farklılıklar oldukça önemsenmektedir. Eğitim-öğretimdeki Yöntemler yapılandırmacı yaklaşımla birlikte yerini daha yenilikçi değişen ve dönüşen yöntemlere bırakmaktadır. Bunun sebepleri teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilginin daha çabuk yayılması ve yapılan çalışmalardan daha kolay haberdar olunması şeklinde düşünülebilir. Bireyler farklılaştıkça öğrenme ve öğretme yol, yöntem ve yaklaşımlar da farklılaşmaktadır. Kendini tanıyan, var olan özelliklerinin farkında olan, hangi bilgilere ihtiyacı olduğunu analiz ederek bu bilgilere en kolay nasıl ulaşabileceğini bilen bireylerin oluşması önemsenmektedir. Bireyin farkındalığını arttırmayı ve kendini tanımasını önemseyen kavramlardan biri öz düzenlemedir (Eryılmaz ve Mammadov, 2017).

Öz düzenlemeli öğrenme planlı ve programlı bir süreçtir. Birey bu kavram içerisinde hedeflerinin daha farkındadır. Bu farkındalıkla öğrenme sürecini planlar, öğrenmelerini gerçekleştirir. Bu öğrenme sırasında ortaya çıkacak aksaklıkları ve eksiklikleri fark ederek kendine dönütler verir. Bu şekilde bilgiyi edinmenin yollarına ulaşmış olur. Öğretmen ve aile, bireye bu süreçte rehberlik eder. Özbay'a (2008) göre bireyin öz düzenleme becerisine sahip olması bireyin kendi öğrenmelerinin farkında olmasında, öğrenmelerini kontrol etmesinde ve öğrenmelerini düzenlemesinde etkin rol oynamaktadır. Öz düzenlemeli öğrenmede birey kendine uygun yöntemleri kullanır ve kendine dönüt verir. Öğrenme üzerinde bir kontrolü mevcuttur, süreçleri kendi kontrolünde gerçekleştirir. Eğitim öğretim her yaşta bireyler açısından bu kadar önemsenmekte iken öz düzenleme ve yenilikçi diğer kavramların eğitimde öğrenmeyi derinleştirip kalıcı hâle getirmeleri bireyler açısından önemlidir. Öz düzenlemeli öğrenmenin okul ortamlarında öğretmenler tarafından rehberlik edilerek kullanılması kendini tanıyan, bilgiye ulaşan ve bilgiyi yorumlayan bireyler ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Eğitimde öz düzenlemeli öğrenmenin birçok disiplinde önemsendiği ve öz düzenlemeli öğrenmeye dayalı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Türkçe dersleri de bu disiplinler arasındadır ve oldukça önemsenmektedir. Türkiye'de ana dili öğretimi oldukça önemlidir. Ana dili öğretimi okullarda Türkçe derslerinde dört temel beceri esas alınarak yapılmaktadır. Türkçe derslerinde öğrenciler yaşamın vazgeçilmez unsurları olan okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini kazanmaktadırlar. Bu beceriler insanı diğer canlılardan ayıran önemli becerilerdir. Bireyler düşünür ve kendini ifade etmek amacıyla bilgilerini paylaşır. Böylece hem sosyal bir varlığa dönüşür hem de bilgiyi yayarak çoğaltırlar. Türkçe dersi ve eğitim programları, toplumun gereksinimlerine cevap verecek davranışları; dilimizi doğru ve etkili kullanma, yaratıcı düşünebilme, iletişim kurarak problemleri çözme, ihtiyaç duyulan bilgiyi araştırma, teknolojiyi bilgi edinmek amacıyla kullanma ve girişimci olma olarak belirtir ve bunları bireylere kazandırmayı amaçlar (MEB, 2006). Yeni eğitim sistemi bir öğrencinin Türkçe dersinde sadece okuma yazmayı ve dilbilgisini öğrenmekle yetinmemesi gerektiğini söylemektedir (Eroğlu ve Okur, 2022).

Yukarıdaki ifadelerden de yola çıkarak Türkçe öğretirken aynı zamanda öğrencilerden yaşanan zamanın koşullarına uygun olarak kendini yenilemesi, edindiği bilgileri günlük yaşamda kullanabilmek amacıyla yapılandırması ve yaşam boyu öğrenme davranışını hayatının bir parçası hâline getirmesi davranışlarını kazanmaları beklenir.

Öz Düzenlemeye Dayalı Öğrenme

Öz düzenlemenin alanyazında geçen birçok tanımına ulaşılabilir. Öz düzenleme en genel tanımıyla bireylerin düşünce, duygu ve davranışlarını denetim altında tutmasıdır (Baumeister ve Vohs, 2004; Zimmerman, 2000). Zimmerman (2000) öz düzenlemeyi "*Çocuk kendi öğrenme sürecinde davranışsal, güdüsel ve üstbilişsel olarak ne kadar aktif katılım gösteriyorsa o düzeyde öz düzenleyicidir.*" diye açıklamıştır. Rothbart ve Bates'e (1998) göre ise öz düzenleme; uyum sağlama, uyum sağlanmayacak davranışların engellenip düzenlenmesi, duygu ve davranışların kontrolü ve isteklerin ertelenebilmesini kapsamaktadır.

Tanımlardan yola çıkarak öz düzenleme, bireylerin davranışlarından haberdar olması, öğrenme süreçlerinde hedefe yönelik aktif katılım göstermesi ve süreçte ortaya çıkacak olumsuz davranışları düzenleyip yeniden yapılandırmasıdır, denilebilir. Öz düzenlemenin uygulandığı öğrenme biçimi ise öz düzenlemeye dayalı öğrenme olarak karşımıza çıkmaktadır. Öz düzenlemeli öğrenme

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

Pintrich (2000) tarafından ise bireylerin kendi davranışlarını, hedeflerini, motivasyonlarını, düzenleyip yönlendirebildikleri bireylerin bu davranışları gösterirken aktif oldukları bir yapılandırma süreci olarak tanımlanmıştır. Risemberg ve Zimmerman (1992) ise bireylerin kendilerine hedefler belirledikleri ve bu hedefler doğrultusunda çeşitli yol, yöntem ve strateji geliştirdikleri bir süreç ve denetleme mekanizması olarak tanımlamışlardır. Sosyal bilişsel kuramın kurucusu olan Albert Bandura tarafından ilk kez bahsedilen öz düzenleme kapasitesi, bireyin davranışları ile ilgili kendi yeteneklerinin ve yapabileceklerinin üzerine kafa yorması olarak belirtilmiştir. Öz düzenlemeye dayalı öğrenmenin eğitim öğretim ortamlarında öğrenenlerin başarıları ve öğrenmeye yönelik davranışları üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğu araştırılmaktadır (Monique, 1995). Yapılan araştırmalar öz düzenleme becerisinin eğitim-öğretim ortamlarında kullanılmasına ve öneminin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır.

Öğrenmenin toplumdaki bireyleri gözlemleyerek gerçekleştiği dikkate alınacak olursa bireylerin öğrenme ihtiyacı hissettikleri zamanlarda kendi öğrenmelerini gerçekleştirme ve düzenleme ihtiyacı, öz düzenlemeye dayalı öğrenme kavramını ortaya çıkarmıştır (Üredi ve Üredi, 2005). Bu beceriye sahip bireyler, öğrenme süreçlerini üst bilişsel olarak düzenleyebilme, planlayabilme ve değerlendirebilme konusunda kendilerini yeterli görmekte ve öğrenmeleri için en uygun planı ve ortamı yaratabilmektedirler (Özmenteş, 2008). Öz düzenlemeli öğrenmenin öncelikle kişinin kendi kapasitesinin farkında olması, kendine uygun öğrenme ortamları oluşturarak kendini iyi bir şekilde tanıyarak amaçlarını belirlemesi ve öğrenmelerini çeşitli yöntem ve teknikler kullanarak gerçekleştirmesi olduğunu söylemek mümkündür. Demir'in (2014) ifadesine göre öğrenmenin temelinde bireyin kendisi için amaç oluşturması ve bu amaca ulaşmak için yeterli güç, istek, enerji ve güvene sahip olması gerekmektedir. Bireyin sahip olduğu bu özellikler arttıkça öğrenme artacaktır. Bu nedenle öğrencilerin öğrenme ve becerilerine yönelik kendilerine ilişkin algıları tespit edilmeli ve bu doğrultuda öğrenci algılarına göre öğrenme amaç ve ortamları yaratılmalıdır. Nitekim öğrenci becerisinden emin olduğunda öğrenmeye karşı daha istekli olacak ve zorlukla karşılaştığında direnç ve sabır gösterebilecektir. Öz düzenlemeye dayalı öğrenmede hem uygulayıcı olan öğretmenin hem de öğrencilerin sahip olması gereken bazı özellikler aşağıda verilmiştir.

Öz Düzenleme Becerisine Sahip Öğrenci Özellikleri

Öz düzenleyici öğrenmede öğrenciler, kendi öğrenmelerine yönelik başarabileceği ve başaramayacağı öğrenmeler konusunda bilişsel farkındalıklarını kullanırlar. Başarılı olmak amacıyla öğrenme süreçlerini kendilerine uygun hale getirecek stratejileri öğrenmeye çalışırlar. Bu tarz bireyler kendi kişisel gelişimlerine önem verip, araştırdıkları konuyu derinlemesine öğrenmek için çaba gösterirler. Yaptıkları hataları bir deneyim olarak görürler ve bunlardan ders çıkarırlar (Perry ve Vande Kamp, 2000).

Öz düzenlemeye sahip öğrencilerin özellikleri Montalvo ve Torres (2004) tarafından ilgili alanyazın incelenerek aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Öz düzenleyici öğrenmeye sahip öğrenciler, bilgiyi dönüştürüp organize etmek amacıyla kullanılan tekrarlama, ayrıştırma ve örgütlenme gibi stratejileri ne zaman ve nasıl kullanacağını bilirler.
- Kendi hedeflerine ulaşmak için bilişsel süreçlerini planlamayı, denetlemeyi ve yönetmeyi bilirler.
- Akademik öz yeterlilik, öğrenme hedeflerine uyum sağlama, hedeflerine ilişkin olumlu bakış açıları oluşturma gibi inançlara sahiptir.
- Çalışma sürecini planlarlar ve kontrol ederler, çalışma sırasında bir zorlukla karşılaştıklarında arkadaşlarından ve öğretmenlerinden yardım isteyebilirler.
- Uygun koşullar sağlandığında öğrenme ortamının düzenlenmesi konusunda çaba gösterirler.
- Çalışmalarını yaparken konsantrasyon, gayret ve motivasyonlarını devam ettirebilmek amacıyla dikkat dağıtıcı içsel ve dışsal uyaranlardan uzak kalıp bu konuda stratejiler geliştirebilirler.

Purdie ve diğerlerine (1996) göre ise öz düzenleme becerisine sahip olan öğrenciler öğrenirken amaçlara yönelik hareket eden, azim gösteren ve stratejik davranan öğrencilerdir.

Hedeflerini belirledikten sonra bu hedeflere göre süreci ve kendi gelişimlerini değerlendirme ve bu yaptığı değerlendirmeye göre de bundan sonraki hedeflerini ve bu hedefe yönelik davranışlarını gözden geçirip yeniden düzenleme yeteneğine sahiptir. Bu tip öğrenciler genelde içsel motivasyonla hareket ederler. Tecrübelerinden yeni yollar üretirler. Öğrenmelerini gerçekleştirmek için en etkili yolu seçip bu doğrultuda hedeflerine ulaşmaya çalışırlar.

Öz düzenleme becerisini etkili bir şekilde kullanan öğrenciler kendilerine aşağıdaki soruları sorarlar:

- Öğreneceğim şey nedir?
- Öğreneceğim şeyi niçin öğreniyorum?
- Öğrenirken kimden yardım alabilirim?
- En etkili şekilde nerede öğrenebilirim?
- Öğrendiklerim ne işime yarar?
- Neleri öğrenemedim?
- Öğrenmelerimin önündeki engeller neler?

Bu soruları kendine soran öğrenciler öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu alır ve öğrenmeleriyle ilgili düşünüp plan yaparlar. Öz düzenleme becerisi yüksek olan bu öğrenciler günlük hayatında yaptığı işlerde daha kontrollü, planlı ve sorumluluk sahibi olurlar.

Öz Düzenleme Becerisi Düşük Olan Öğrenci Özellikleri

Öz düzenleme becerisi düşük olan öğrencilerin özellikleri Aydın ve Atalay (2015) tarafından ilgili alanyazın incelenerek aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Belirgin olmayan uzak amaçlara yönelme.
- Öğrenmeden çok performansa yönelim.
- Öz yeterlilik ve ilgi düzeyinde düşük performans sergilenmesi.
- Yapılan planlara odaklanma sorunu yaşama.
- Amaçlara yönelmemek için bahaneler bulma, kendine engeller çıkarma.
- Süreçteki performanstan ziyade sonuçlara odaklanma.
- Öz değerlendirme yapmaktan kaçınma.
- Başarısızlıkları yetenekle ilişkilendirme.
- Uyumsuz ve olumsuz tepkiler verme.

Yukarıdaki ifadelerden anlaşılacağı gibi öz düzenleme becerisi düşük olan öğrencilerin amaca, performansa ve plana odaklanması zordur. Bu öğrenciler hedeflerini gerçekleştirmeye giden yolda kendine engeller çıkarır ve işini zorlaştırırlar. Bu durumda öğrencileri eksikliklerinin gerçek nedenlerini kavrayamamalarına ya da hedeften uzaklaşmalarına neden olur.

Öz Düzenleyici Öğrenme Modelini Uygulayabilecek Öğretmen Özellikleri

Öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme becerilerini geliştirmek, öğretim sürecinin yürütücüsü olan öğretmenlerin sahip olduğu özellikler ile ilişkilidir. Dolayısıyla sınıfta öğretmenin iyi bir rehber olması çok önemlidir. Öğretmenler çeşitli öğrenme ortamlarının oluşmasını sağlayıp farklı stratejiler oluşturduğunda öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmuş olurlar. Zimmerman ve diğerleri (2006), bir öğretmenin öz düzenleyici öğrenme modelini sınıfta uygulayabilmesi için aşağıdaki özelliklere sahip olması gerektiğini vurgulamışlardır:

- Farklı öz düzenleme tekniklerinin uygulanması konusunda model olabilmelidir.
- Öz düzenleme stratejilerinin etkili olduğunu fark ettirmeli ve bunu açıklayabilmelidir.
- Öğrencilerin süreç içerisindeki değişim ve gelişimlerini belirleyebilmelidir.
- Öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme becerisine ilişkin soracağı sorulara karşı her daim hazır olmalıdır.
- Öz düzenleyici öğrenme yöntemlerini uygulayacağı programa dâhil edebilmelidir.
- Öz düzenlemeye ilişkin tecrübelerinden yola çıkarak süreci yeniden düzenleyebilmelidir.

Öz düzenleme becerisinin öğrencilere kazandırılmasında öğretmenin önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Öğretmen öz düzenlemenin öğrencilere kazandırılması için öncelikle öğrencileri

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

iyi gözlemlenmeli, öğrenme ortamındaki eksiklikleri doğru bir şekilde belirlemelidir. Öğrencilerin farklılıklarını dikkate alarak planlı bir öğrenme süreci oluşturan öğretmen öz düzenleme becerisinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Öz düzenleme becerisi doğuştan itibaren şekillenmekle birlikte eğitim-öğretim süreci içerisinde bazı uygulamalar aracılığıyla tamamen olmasa da geliştirilebilir. Geçmiş yıllardan günümüze kadar araştırmacılar, eğitim ortamlarında öğrencilerin öz düzenleme becerisini hangi uygulamaların olumlu anlamda etkilediğini araştırmışlardır (Boekaerts ve Corno, 2005). Schraw ve diğerleri (1995) öz düzenlemeli öğrenmeyi arttıran alanları Fen bilgisi konusunda incelemiştir. Sonuç olarak bu maddelere ulaşmışlardır:

İş birlikli Öğrenme: Gruplar bireysel öğrenmelerden daha önemli bir bilgi edinme ortamı oluşturur. Öğrenciler arasındaki eşitsizlikleri de ortadan kaldırdığı için doğrudan öğrencilerin motivasyonlarının artmasını sağlar. Grup etkinliklerinde bilimsel konularla çalışma yapıldığında üstbilgi becerileri ve yansıtma özellikleri de gelişir. Ayrıca grupta çalışmaların yapıldığı ortamlarda görevlerin nasıl gerçekleşeceği konusunda modeller oluşur.

Sorgulayarak Öğrenme: Bu öğrenmede öğrenciler aktiftir bu nedenle daha fazla üstbilgi stratejilerini kullanırlar. Ayrıca öğrencileri; araştırma, gözlem ve tahmin yapmaya yönlendirdiği için öğrencilerin bilişsel öğrenme stratejilerine daha çok başvurmasını sağlar.

Eleştirel Düşünmeyi Desteklemek Amacıyla Strateji Öğretme ve Problem Çözme: Araştırmacılar bilginin kalıcı olması ve dikkatin yoğunlaşmasında stratejilerin kullanılmasının öneminden bahsederler. Öğrencilerin kullanmaları için öğretilen stratejiler üç şekilde karşımıza çıkar: Bilişsel stratejiler, problem çözme stratejileri ve eleştirel düşünme stratejileri.

Öğrencilerin Zihinlerinde Yeni Şemalar Oluşturmalarına ve Kavramları Değiştirmelerine Yönelik Strateji Öğretimi: Öğrencilerin zihinlerinde yeni şemalar oluşturmaları, yeni uygulamalar içerisinde bulunmaları, kavram değişiklikleri için tartışmaları öz düzenleme becerisinin gelişmesine sebep olur.

Teknolojiyi Kullanma: Teknoloji kullanımı; öğrencilere bilgiyi daha kolay ulaştırmada, dönüt vermede, bilişsel yapının oluşmasında öz düzenleme becerilerini desteklemektedir. Ayrıca teknoloji kullanımı; plan yapma, takip ve strateji kullanımını desteklediği için üst bilişsel becerileri arttırmak için de kullanılabilir.

Öğretmenlerin ve Öğrenenlerin Duyduğu İnançların Katkısı: Yapılan araştırmalar hem öğretmenlerin hem öğrencilerin sahip olduğu öz yeterlilik ve epistemolojik inançlarının eğitim öğretimde önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıntılı şekilde verilen dönütler öz düzenleme becerisini geliştirmektedir. Yapılan araştırmalara göre öz yeterlilik inancı düşük olan öğretmenler öz yeterlilik inancı yüksek olan öğretmenlere kıyasla daha az sayıda fikir ve alternatif üretmektedir.

Eğitimde öz düzenlemeli öğrenmenin birçok disiplinde önemsendiği ve öz düzenlemeli öğrenmeye dayalı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Türkçe derslerinde öğrenciler yaşamın vazgeçilmez unsurları olan okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini kazanmaktadır. Bu beceriler insanı diğer canlılardan ayıran önemli becerilerdir. Bireyler anladıklarıyla düşünür ve kendini ifade etmek amacıyla bilgilerini paylaşır. Böylece hem sosyal bir varlığa dönüşür hem de bilgiyi yayarak çoğaltırlar. Türkçe dersi ve eğitim programları, toplumun gereksinimlerine cevap verecek davranışları; dilimizi doğru ve etkili kullanma, yaratıcı düşünebilme, iletişim kurarak problemleri çözme, ihtiyaç duyulan bilgiyi araştırma, teknolojiyi bilgi edinmek amacıyla kullanma ve girişimci olma olarak belirtir ve bunları bireylere kazandırmayı amaçlar (MEB, 2006). Öz düzenleme becerisi de bu beceriler ile doğrudan alakalıdır ve Türkçe dersiyle olan ilişkisi de merak edilmektedir. Öz düzenleme ile alakalı dört temel beceriye yönelik ayrı ayrı çalışmalar yapılmış olsa da Türkçe ders başarısının tamamına yönelik alanyazında bir çalışma bulunmamasından dolayı bu çalışma ortaya çıkmıştır. Öz düzenleme becerisinin Türkçe ders başarısı ile ilişkisinin incelendiği bu çalışmada hem öğrencilerin kendini iyi tanıyıp öz yeterlilikleri konusunda bilgi sahibi olup olmadıklarını hem de bilgiye ulaşırken sahip oldukları öz düzenleme becerilerine yönelik algılarının Türkçe dersi başarılarıyla nasıl ve ne ölçüde ilişkide bulunduğunu tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmada 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algılarıyla Türkçe ders başarısı arasındaki ilişkiyi tespit etmek amaçlanmıştır. Aynı zamanda cinsiyet, ana sınıfına gitme, kardeş sayısı, anne baba eğitim durumu vb.

sosyo-demografik değişkenlerin de öğrencilerin öz düzenleme becerileriyle ve Türkçe ders başarılarıyla nasıl bir ilişkisinin olduğunu incelemek amaçlanmıştır.

Araştırmanın ana problemi Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenme becerilerine yönelik algıları ile Türkçe ders başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaçla aşağıdaki alt problemler araştırılmıştır.

1. Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet faktörüyle Türkçe ders başarıları ve öz düzenleme becerilerine yönelik algıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
2. Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin çalışma odasının bulunup bulunmama faktörüyle Türkçe dersi akademik başarıları ve öz düzenleme becerilerine yönelik algıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
3. Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin çalışma planının bulunup bulunmama faktörüyle Türkçe dersi akademik başarıları ve öz düzenleme becerilerine yönelik algıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
4. Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin ana sınıfına gidip gitmeme faktörüyle Türkçe dersi akademik başarıları ve öz düzenleme becerilerine yönelik algıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
5. Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin anne ve babalarının eğitim durumu faktörüyle 5 ve 8. sınıf öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları ve öz düzenleme becerilerine yönelik algıları arasında nasıl bir ilişki vardır?
6. Ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algılarıyla Türkçe ders başarıları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Yöntem

Çalışmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplanması, veri toplama araçları ve veri analizleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Araştırma Modeli

Değişkenler arasında ilişkinin belirlendiği bu çalışmada öğrencilerin öz düzenleme becerisi ve Türkçe ders başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. En az iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiler belirleyip neden-sonuç ilişkileri elde etmeye yarayan araştırmalar ilişkisel tarama modeli araştırmalardır (Büyüköztürk vd., 2020). Öz düzenlemeli öğrenme ve öğrencilerin Türkçe ders başarıları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada da öz düzenleme ve Türkçe ders başarıları arasındaki ilişki çeşitli demografik ve sosyo-kültürel değişkenler bakımından incelendiği için ilişkisel tarama modeli çalışmaya uygun görülmüştür.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılı Kars ili Merkez ilçesinde bulunan resmî devlet ortaokullarında öğrenim gören tüm 5 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise Kars ili Merkez ilçesine bağlı resmi devlet ortaokullarında öğrenim gören 303 beş ve 290 sekizinci sınıf olmak üzere toplam 593 öğrenciden oluşturmaktadır. Sınıflar seçilirken ortaokulun ilk kademesi olan 5. sınıflar ve son kademesi olan 8. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Okullar seçilirken basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Seçilen okullar, Kars merkeze bağlı ortaokullar arasından herhangi bir ölçüt oluşturulmadan rastgele seçilmiştir. Bu örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimler seçilmek amacıyla eşit bir şansa sahiptir. Başka bir ifade ile tüm bireylerin seçilme olasılığı aynıdır ve bireyin seçimi başka bir bireyin seçiminden bağımsızdır, birbirini etkilemez. Temsil eden bir örneklem seçiminin en iyi ve geçerli yolu seçkisiz örneklemedir (Büyüköztürk vd., 2020). Ölçek, Kars İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınarak gönüllülük esasıyla ölçek öğrencilere uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ile Türkçe dersi başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Öğrencilerin öz düzenlemelerine yönelik algılarını

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

ölçmek amacıyla “*Kişisel Bilgi Formu*” (Ek-1) ve Aslan ve Gelişli (2015) tarafından geliştirilen “*Algılanan Öz-Düzenleme Ölçeği*” (Ek-2) kullanılmıştır. Ölçek öz düzenlemenin “*Açık Olma*” ve “*Arayış*” alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçekte her boyutta sekizer tane olmak üzere toplam 16 soru bulunmaktadır. Bunun yanında öğrencilerin demografik ve sosyo-kültürel özelliklerinin ölçülmesi amacıyla kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu araştırmacının kendisi tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin sınıf düzeyi, anne baba eğitim durumu, okul öncesi eğitimi alıp almadıkları, kaç kardeşlerinin bulunduğu, kendilerine ait çalışma odalarının bulunup bulunmadığı ve anne baba çalışma durumlarına yönelik bilgiler toplanmıştır. Öğrencilerin Türkçe ders başarılarına ulaşmak amacıyla da çalışmanın yapıldığı okul müdürlüklerinden çalışmaya katılan tüm öğrencilerin dönem sonu ağırlıklı Türkçe başarı ortalamaları resmî evrak halinde alınmıştır.

İşlem / Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında alınan izinler doğrultusunda okullara gidilerek hazırlanmış olan ölçekler öğrencilere bizzat araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Öğrencilerin her bir soruya doğru ve kendisini en iyi ifade eden cevabı vermesi için gerekli koşullar sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin yapılacak istatistiksel analizine karar vermek amacıyla ilk olarak tek değişkenli normallik testi uygulanmıştır. Elde edilen verilerin homojenliğini belirlemek için ise Levene istatistik analizinden yararlanılmıştır. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1.5 ve -1.5 olarak ortaya çıktığı araştırmaların normal dağılım gösterdiği varsayılmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013). “*Algılanan Öz-Düzenleme Ölçeği*”ne ait basıklık çarpıklık değerlerine baktığımızda Basıklık (-,482), Çarpıklık ise (-,570) olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğinin ve geçerliğinin bulunması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda elde edilen uyum indeksi değerleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1.

DFA Sonucunda Elde Edilen Uyum İndeksi Değerleri

	Reference Değeri	Analiz Değerleri		Sonuç
	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum		
CMIN/DF	$0 < \chi^2/sd \leq 3$	$3 < \chi^2/sd \leq 5$	2,431	İyi Uyum
TLI	$,95 < TLI \leq 1$	$,90 < TLI \leq ,94$,916	İyi Uyum
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq ,05$	$,05 \leq RMSEA \leq ,08$,049	İyi Uyum
CFI	$,95 < CFI \leq 1$	$,90 < CFI \leq ,94$,931	İyi Uyum
GFI	$,95 < GFI \leq 1$	$,90 < GFI \leq ,94$,957	İyi Uyum
AGFI	$,95 < GFI \leq 1$	$,90 < GFI \leq ,94$,940	

Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre göre 2 değişkenli modelin sınanması sonucunda χ^2/sd değerinin (2.431), RMSEA (0.049), SRMR (0.60), AGFI (0.940), CFI (0.931), GFI (0.957), TLI (0.916) değerlere baktığımızda tamamı arasında iyi bir uyum olduğu görülmektedir. Ölçeğin DFA ile uyum indeksleri tespit edilmiş ve modelin istatistiksel açıdan doğrulandığı belirlenmiştir. Modelin elde edilen gerçek veriler ile uyumlu olduğu görülmüştür.

Araştırmada yapılan analizler neticesinde ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algılarıyla Türkçe ders başarıları arasındaki ilişki ve diğer alt problemlere ait veriler, 2021-2022 eğitim-öğretim yılının birinci dönemine ait okul müdürlüklerinin sisteminden alınan Türkçe dersi başarı notları ile birlikte istatistiksel veri analizi yapan SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin ortaya çıkarılmasında ve ilişkilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, minimum, maksimum değerler gibi tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. Birbirinden bağımsız iki grubun ortalamalarının karşılaştırıldığı durumlarda bağımsız örneklem t testi; ikiden fazla bağımsız grubun ortalamaları karşılaştırılırken ise One-way ANOVA testi

kullanılmıştır. ANOVA testinde grup farklılıkları için varyans homojenliği sağlanıyorsa Tukey, sağlanmıyorsa Tamhane çoklu grup karşılaştırma testi; ölçeklerin güvenilirlik analizinde ise Cronbach's alpha katsayısı ve normallik testi olarak da basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Bu araştırmada kullanılan ölçek 5'li likert 16 maddeden oluşan bir ölçektir. Yapılan testler sonucu verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle parametrik testlerden faydalanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada Kars İlinde 303 5. sınıf öğrencisi ile 290 8. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 593 bireye ölçme aracı uygulanmıştır. Ölçeğin uygulama sonucunda elde edilen Alpha Cronbach katsayıları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Algılanan Öz Düzenleme Ölçeği Güvenirlik ve Normallik Analizi Tablosu

	n	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
Açık olma	593	-,630	,335	,695
Arayış	593	-,413	-,200	,739

Tablo 1'e göre "Algılanan Öz Düzenleme Ölçeği"nin "Açık Olma" boyutu ,695; "Arayış" boyutu ise ,739 olarak güvenilir bulunmuştur. Bir ölçeğin güvenilir sayılması için Özdamar'a (2011) göre alt sınır ,60 olarak ortaya çıkarılmıştır. Bu nedenle "Algılanan Öz Düzenleme Ölçeği" ölçeği güvenilir bir ölçme aracı olarak kabul edilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Kafkas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Karar tarihi= 07.12.2021

Belge sayı numarası= E-39429

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde yapılan araştırma sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Aşağıdaki tabloda 5. sınıf öğrencilerinin cinsiyet faktörünün, öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ve Türkçe ders başarılarıyla olan ilişkisi yer almaktadır.

Tablo 3.

5. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları

Arayış Alt Boyutu		n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p	
Erkek		147	3,78	,75	6,93	-1,654	301	,099	
Kız		156	3,98	,61					
Açık Olma Alt Boyutu		n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p	
Erkek		147	3,61	,70	2,405	-2,568	301	,011*	
Kız		156	3,80	,61					
Türkçe Durumu	Dersi	Başarı	n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Erkek			147	70,43	17,01	2,853	-2,756	301	,006*
Kız			156	75,50	15,01				

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

Toplam 303

*p<.05

Tablo incelendiğinde öz düzenlemenin açık olma alt boyutunda kızların (\bar{x} : 3,80±Sd: ,61) erkeklere oranla (\bar{x} : 3,61±Sd: ,70) farkındalıklarının anlamlı olarak daha açık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da kızların ortalamalarının (\bar{x} : 75,50±Sd: 15,01) erkeklere oranla (\bar{x} : 70,43±17,01) daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyet faktörünün, öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ve Türkçe ders başarılarıyla olan ilişkisine yer verilmiştir.

Tablo 4.

8. Sınıf Öğrencilerin Cinsiyete Göre Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları

Arayış Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Erkek			133	3,45	,79	2,050	-4,400	288	,000*
Kız			157	3,84	,70				
Açık Olma Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Erkek			133	3,60	,70	4,93	-3,36	288	,001*
Kız			157	3,85	,57				
Türkçe Dersi Durumu	Başarı	n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p	
Erkek		133	68,44	18,81	6,89	-3,83	288	,000*	
Kız		157	76,32	16,20					
Toplam		290							

*p<.05

Tablo incelendiğinde öz düzenlemenin arayış alt boyutunda kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında farkın bulunduğu; kız öğrencilerin arayış algısının (\bar{x} :3,84±Sd: ,70) erkek öğrencilere oranla (\bar{x} : 3,45±Sd: ,79) anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yine açık olma alt boyutunda kızların (\bar{x} : 3,85±Sd: ,57) erkeklere oranla (\bar{x} : 3,60±,70) algısının anlamlı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da kızların ortalamalarının (\bar{x} : 76,32±Sd: 16,20) erkeklere oranla (\bar{x} : 68,44±18,81) anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin çalışma odasının bulunup bulunmama faktörünün, öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ve Türkçe ders başarılarıyla olan ilişkisine yer verilmiştir.

Tablo 5.

Öğrencilerinin Odasının Bulunma Durumu Göre Öz Düzenleme-Türkçe Başarı Puanı

Arayış Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Erkek			133	3,45	,79	2,050	-4,400	288	,000*
Kız			157	3,84	,70				
Açık Olma Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Erkek			133	3,60	,70	4,93	-3,36	288	,001*
Kız			157	3,85	,57				
Türkçe Dersi Durumu	Başarı	n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p	
Erkek		133	68,44	18,81	6,89	-3,83	288	,000*	
Kız		157	76,32	16,20					
Toplam		290							

*p<.05

Tablo incelendiğinde öz düzenlemenin arayış alt boyutunda odası bulunan öğrenciler ile bulunmayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu; odası bulunan öğrencilerin (\bar{x} :3,82±Sd: ,69) bulunmayan öğrencilere göre (\bar{x} : 3,62±Sd: ,80) arayış algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Açık olma alt boyutunda odası bulunan öğrencilerin (\bar{x} : 3,77±Sd: ,63) bulunmayan öğrencilere oranla (\bar{x} : 3,55±,67) algısının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da odası bulunan öğrencilerin (\bar{x} : 75,48±Sd: 16,24) bulunmayan öğrencilere oranla (\bar{x} : 64,43±16,74) anlamlı derecede daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin çalışma planının bulunup bulunmama faktörünün, öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ve Türkçe ders başarılarıyla olan ilişkisine yer verilmiştir.

Tablo 6.

Öğrencilerin Çalışma Planının Bulunmasına Göre Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları

Arayış Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Plan Var			400	3,93	,66	3,110	7,928	591	,000*
Plan Yok			193	3,44	,78				
Açık Olma Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Plan Var			400	3,84	,60	3,680	6,491	591	,000*
Plan Yok			193	3,48	,68				
Türkçe Dersi	Başarı	n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p	
Durumu									
Plan Var		400	74,31	16,57	3,460	2,929	591	,004*	
Plan Yok		193	69,89	17,55					
<i>Toplam</i>		593							

*p<.05

Tablo incelendiğinde öz düzenlemenin arayış alt boyutunda planı bulunan öğrenciler ile bulunmayan öğrenciler arasında fark olduğu; planı bulunan öğrencilerin (\bar{x} :3,93±Sd: ,66) bulunmayan öğrencilere göre (\bar{x} : 3,44±Sd: ,78) arayış algısının anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Açık olma alt boyutunda planı bulunan öğrencilerin (\bar{x} : 3,84±Sd: ,60) bulunmayan öğrencilere oranla (\bar{x} : 3,48±,68) algısının anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da planı bulunan öğrencilerin (\bar{x} : 74,31±Sd: 16,57) bulunmayan öğrencilere oranla (\bar{x} : 69,89±17,55) daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin anasınıfına gidip gitmeme faktörünün, öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ve Türkçe ders başarılarıyla olan ilişkisine yer verilmiştir.

Tablo 7.

Ana Sınıfına Gitme Durumuna Göre Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları

Arayış Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Anasınıfına Gitme			375	3,71	,75	2,187	-,208	591	,835
Anasınıfına Gitmeme			218	3,72	,68				
Açık Olma Alt Boyutu			n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p
Anasınıfına Gitme			375	3,75	,66	,305	1,693	591	,093
Anasınıfına Gitmeme			218	3,66	,64				
Türkçe Dersi	Başarı	n	Ort.	St. Sapma	F	T	df	p	
Durumu									
Anasınıfına Gitme		375	75,36	16,59	,326	4,730	591	,000*	
Anasınıfına Gitmeme		218	68,59	16,90					
<i>Toplam</i>		593							

*p<.05

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

Tablo incelendiğinde öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının ana sınıfına gidip gitmeme durumuna göre farklılaştığı; ana sınıfına giden öğrencilerin (\bar{x} : 75,36±16,59) gitmeyen öğrencilere göre (\bar{x} : 68,59±16,90) puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Arayış ve açık olma alt boyutunda istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Aşağıdaki tabloda 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin anne-baba eğitim durumları faktörünün, 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ve Türkçe ders başarılarıyla olan ilişkisine yer verilmiştir.

Tablo 8.

Annenin Eğitim Durumuna Göre Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları

Değişkenler	F	Df	p	Farklılaşan Gruplar
Arayış Alt Boyutu	2,615	592	,034*	
Açık Olma Alt Boyutu	7,512	592	,000*	Okur-yazar değil ile ilkokul, ortaokul, lise mezunu, Üniversite mezunu ile ilkokul mezunu,
Türkçe Dersi Başarı Puanı	14,086	592	,000*	Okur-yazar değil ile ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu

*p<.05

Tablo incelendiğinde öğrencilerin anne eğitim durumları ile öz düzenlemenin arayış alt boyutunda anlamlı bir fark bulunamamışken; öz düzenlemenin açık olma alt boyutu ile Türkçe dersi başarı puanında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farkı tespit etmek adına yapılan Tukey analizi sonucunda açık olma alt boyutunda üniversite mezunu olanların (\bar{x} : 3,85±Sd: ,76) okur-yazar olmayanlara (\bar{x} : 3,59±Sd: ,69) ilkokul mezunlarına (\bar{x} : 3,56±Sd: ,66) ve ortaokul mezunlarına göre (\bar{x} : 3,70±Sd: ,61) algılarının yüksek olduğu; lise mezunlarına (\bar{x} : 3,93±Sd: ,56) göre ise algılarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersi başarı puanına göre kıyaslandığında üniversite mezunlarının (\bar{x} : 79,46±Sd: 16,41) okur-yazar olmayanlara (\bar{x} : 61,42±Sd: 20,06) ilkokul mezunlarına (\bar{x} : 69,67±Sd: 16,16), ortaokul mezunlarına (\bar{x} : 71,38±Sd: 16,99) ve lise mezunlarına (\bar{x} : 79,09±Sd:14,23) ve göre Türkçe dersi başarı puanlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 9.

Babanın Eğitim Durumuna Göre Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları

Değişkenler	F	Df	p	Farklılaşan Gruplar
Arayış Alt Boyutu	,232	592	,921	
Açık Olma Alt Boyutu	1,567	592	,182	
Türkçe Dersi Başarı Puanı	9,841	592	,000*	Üniversite mezunu ile okur-yazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul mezunu arasında

*p<.05

Tablo incelendiğinde babanın eğitim durumuna göre sadece Türkçe dersi başarı puanlarında üniversite mezunlarının (\bar{x} : 78,41±Sd: 15,84) okur-yazar olmayanlara (\bar{x} : 55,32±Sd: 18,76), ilkokul mezunlarına (\bar{x} : 69,55±Sd: 16,46) ve ortaokul mezunlarına göre (\bar{x} :69,21±Sd: 17,70) Türkçe başarı puanlarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda 5. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ile Türkçe ders başarıları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir.

Tablo 10.

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları İlişkisi (Korelasyon)

Değişkenler	F	Df	p	Farklılaşan Gruplar
Arayış Alt Boyutu	,232	592	,921	
Açık Olma Alt Boyutu	1,567	592	,182	
Türkçe Dersi Başarı Puanı	9,841	592	,000*	Üniversite mezunu ile okur-yazar değil, ilkokul mezunu, ortaokul mezunu arasında

**p<.01

Tablo incelendiğinde beşinci sınıf öğrencilerinin öz düzenleme alt boyutları ile Türkçe başarı puanları arasındaki ilişki irdelenmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin arayış ve açık olma alt boyutları ile Türkçe başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 11.

Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları İlişkisi (Regresyon)

Değişken	Model 1: Türkçe Başarı Puanı		
	β	SE	p
Sabit	39,270	5,433	,000
Arayış Alt Boyutu	-,230	1,693	,892
Açık Olma Alt Boyutu	9,346	1,716	,000
F		24,839	
P		,000	
R2		,142	

Tablo incelendiğinde öz düzenlemenin arayış alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuyorken açık olma alt boyutunda öğrencilerin algılarının artmasıyla başarı puanlarının da anlamlı şekilde artacağı sonucuna ulaşılmıştır (β : 9,346 \pm p:.00).

Aşağıdaki tabloda 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algıları ile Türkçe ders başarıları arasındaki ilişkiye yer verilmiştir.

Tablo 12.

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları İlişkisi (Korelasyon)

Değişken	Arayış	Açık Olma	Türkçe Başarı
Arayış	1		
Açık Olma	,627**	1	
Türkçe Başarı	,315**	,434**	1

*p<.05

Tablo incelendiğinde öğrencilerin arayış ve açık olma alt boyutları ile Türkçe başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 13.

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme ve Türkçe Başarı Puanları İlişkisi (Regresyon)

Değişken	Model 1: Türkçe Başarı Puanı		
	β	SE	p
Sabit	26,496	5,718	,000
Arayış Alt Boyutu	1,660	1,574	,292
Açık Olma Alt Boyutu	10,738	1,882	,000

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

F	33,935
P	,000
R2	,191

Tablo incelendiğinde öğrencilerin öz düzenlemenin arayış alt boyutu ile Türkçe ders başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuyorken; açık olma alt boyutunda öğrencilerin öz düzenlemeye yönelik algılarının artmasıyla Türkçe ders başarı puanlarının da anlamlı derecede artacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bu bölümünde, ortaokul 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerilerine yönelik algılarıyla Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiye yönelik sonuçlara değinilmiştir. Ortaya çıkan sonuçların alanyazındaki diğer ilgili çalışmalarla karşılaştırması yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Yapılan çalışma sonucunda 5. sınıf öğrencilerinin cinsiyete göre öz düzenleme alt boyutları ve Türkçe dersi başarı ortalamaları arasında farklılık olup olmadığına bakılmış. Sonuç olarak öz düzenlemenin açık olma alt boyutunda kızların erkeklere oranla farkındalıklarının anlamlı olarak daha açık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da kızların ortalamalarının erkeklere oranla daha anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine bakıldığında araştırma sonucunda 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyete göre öz düzenleme alt boyutları ve Türkçe dersi başarı ortalamaları arasında fark incelendiğinde öz düzenlemenin arayış alt boyutunda kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı farkın bulunduğu, kız öğrencilerin açık olma ve arayış algısının erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da kızların ortalamalarının erkeklere oranla anlamlı derecede daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonuçları, kız öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin ve akademik başarılarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum kız öğrencilerin daha düzenli ve planlı hareket edebilme, ayrıntılara daha çok önem verme, merak duygularının daha aktif olması ve etkinliklere daha fazla katılım gösterme isteklerinden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Wolters ve Pintrich (1998) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin İngilizce, matematik ve sosyal bilgiler derslerinde öz düzenlemeli öğrenme stratejilerini kullanma ve bu derslerde gösterdikleri başarı cinsiyet faktörüne bağlı olarak incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda cinsiyetin strateji kullanma üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu ortaya çıkmış ve aynı zamanda kız öğrencilerin bu derslerde erkek öğrencilere kıyasla daha fazla öz düzenleme stratejisi kullandığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada da ortaya çıktığı gibi öz düzenleme becerisine yönelik algının kız öğrencilerde yüksek olduğu görülmüştür. Kız öğrenciler hem okul hem ev ortamında yetişme tarzının da getirdiği bir sonuç olarak daha düzenli, sistemli ve bir işin adımlarını uygulayarak eylemlerini gerçekleştirirler bu özelliklerini öğrenme ortamlarına da yansıtılmaları olağan bir durumdur. Bazı toplumlarda erkek ve kız çocuklarının yetişme biçiminde ve ailelerin onlara verdiği sorumluluklarda bir fark yokken gelişmekte olan ülkelerde kız çocuklarına daha fazla sorumluluk verildiği için dolayısıyla kız çocuklarının sorumluluklarını yerine getirme ve kuralları benimsemekte zorlanmadıkları söylenebilir.

Yapılan araştırma sonucunda 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin çalışma odalarının bulunup bulunmaması durumuna göre öz düzenleme alt boyutları ve Türkçe dersi başarı ortalamaları arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Sonuç iki sınıf düzeyinde de öz düzenlemenin arayış ve açık olma alt boyutunda kendi odası bulunan öğrenciler ile bulunmayan öğrenciler arasında fark olduğu, odası bulunan öğrencilerin bulunmayan öğrencilere göre arayış ve açık olma algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da odası bulunan öğrencilerin, bulunmayan öğrencilere oranla daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin daha sakin ortamlarda ders çalışması elbette öğrenmenin daha etkili gerçekleşmesi için önemlidir. Hem okullarda hem okul dışı öğrenme ortamlarında her zaman sakin, sessiz ve öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecek mekânlar oluşturulmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin ders çalışmalarına müsait eğitim-öğretim ortamlarına sahip olmaları öğrenme için gereken önemli bir koşuldur (Engin, Özen ve Bayoğlu, 2009). Yapılan çalışmada hem öğrenci başarısında hem de öğrencilerin öz düzenlemeye

yönelik algılarında çalışma odası olan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkmış olması öngörülen bir sonuç olarak düşünülebilir. Çalışma odası olan öğrencilerin öz kontrolünü yapıp planlarını gerçekleştirmesi, sessiz ve sakin bir çalışma ortamına sahip olması öğrencilerin ders başarısını ve öz düzenlemeye yönelik becerisini olumlu anlamda etkileyebilir.

Yapılan araştırma sonucunda 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin çalışma planının bulunup bulunmaması durumuna göre öz düzenleme alt boyutları ve Türkçe dersi başarı ortalamaları arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Sonuç olarak iki sınıf düzeyinde de öz düzenlemenin arayış alt boyutunda planı bulunan öğrenciler ile bulunmayan öğrenciler arasında fark olduğu; planı bulunan öğrencilerin bulunmayan öğrencilere göre arayış algısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Açık olma alt boyutunda planı bulunan öğrencilerin bulunmayan öğrencilere oranla algısının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe dersi başarı ortalamalarında da planı bulunan öğrencilerin bulunmayan öğrencilere oranla daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pintrich (2000) öğrenenlerin kendilerine amaçlar belirledikleri ve bu amaçlara ulaşırken planlı hareket ederek duygu, düşünce ve davranışlarını organize ederek hedefe yönelik çalışmalarda bulduklarını ifade etmiştir. Zimmerman (1986) bireylerin tasarladıkları hedeflerin ve bu hedeflere yönelik gösterdikleri davranışların öz düzenleme olarak da ifade edilebileceğini vurgulamıştır.

Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlara baktığımızda çalışma planı olan öğrencilerin hem akademik başarıda hem de öz düzenleme becerisine yönelik algısında olumlu bir farklılık olması tesadüf değildir. Öğrencilerin kendini iyi tanıyarak öğrenme için gerekli davranışları sistemli olarak yerine getirmiş olması aynı zamanda hedefe yönelip zamanı iyi kullanması anlamına da gelir. Öz düzenleme kavramına genel olarak bakıldığında genel olarak temelinde bu özellikleri barındığını görmekteyiz. Öğrenciler bu doğrultuda hareket ettiklerinde başarılı sonuçlara ulaşmaktadırlar.

Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin ana sınıfına gitme durumlarına göre öz düzenleme alt boyutları ve Türkçe dersi başarı ortalamaları arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Sonuç olarak 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe başarı puanlarının ana sınıfına gidip gitmeme durumuna göre farklılaştığı; ana sınıfına giden öğrencilerin gitmeyen öğrencilere göre Türkçe ders başarı puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Arayış ve açık olma alt boyutunda istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasında duygusal, fiziksel, bilişsel, sosyal ve dilsel gelişim anlamında çocukların tüm hayatını etkileyecek şekilde farklılıklar bulunmaktadır. Okul öncesi eğitim almayan çocuklarda okula uyum sorunu daha fazla gözlenmiştir. Krausen (1971) okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocukların görsel algılarının dil gelişimine etkisi ile ilgili yaptığı çalışmada yine okul öncesi eğitimi alan çocuklar lehine anlamlı farklar bulmuştur. Dolayısıyla yapılan bu çalışma da ortaya çıkan sonuçla örtüşmektedir. Çocukların eğitim- öğretim ortamlarında erken yaşta bulunup planlı etkinliklerle ve oyunlarla tanışması onların gelişimine katkı sağlayacaktır. Okul öncesi eğitimin uzmanlarca gerekli olarak görülmesi ve bu kapsamda öğrenciler için zorunlu tutulması bunun bir göstergesidir. Ana sınıfına giden öğrencilerin çalışma sonucunda daha başarılı olduğu görmemiz de buna güzel bir örnek teşkil etmektedir. Her ne kadar öz düzenleme becerisi üzerinde anlamlı bir farklılık bulunmasa da okulda eğitici faaliyetlerle erken yaşta eğitim alan çocukların hem kişisel hem zihinsel gelişimleri de olumlu anlamda etkilenecektir. Siva (2008), tarafından bir ilköğretim okullarında okul öncesi eğitim alan ve almayan 361 öğrenci üzerinde bir çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin okul öncesi eğitim alıp almama durumuna göre başarı durumları tespit edilmiştir. Bu çalışmaya göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin karne notu başarıları almayan öğrencilere oranla anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlar da yapılan bu araştırmayı destekler niteliktedir.

Yapılan araştırma sonucunda ele alınan bir diğer problem durumu anne baba eğitim düzeyinin öz düzenleme becerisi ve Türkçe ders başarısıyla ilişkisi olarak ele alınmıştır. İki sınıf düzeyinde de annenin eğitim durumuna göre annesi üniversite mezunu olanların öz düzenlemenin açık olma alt boyutu ve Türkçe ders başarı puanları; okuryazar olmayan, ilkokul, ortaokul ve lise mezunlarına göre anlamlı derecede yüksektir. Arayış alt boyutunda ise anlamlı bir fark bulunamamıştır. Eğitim durumu açısından düşündüğümüzde bu anlaşılabilir bir durumdur çünkü eğitim seviyesi arttıkça ailelerin çocukların ders çalışmaları amacıyla yaptıkları rehberliğin niteliği de artacaktır. Dolayısıyla bu desteğin öğrencilerin başarısına yansması olarak yorumlanabilir.

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

Babanın eğitim durumuna göre 5 ve 8. sınıf öğrencilerinin öz düzenleme alt boyutları ve Türkçe dersi başarı puanları gruplara göre kıyaslanmıştır. Sonuç olarak iki sınıf düzeyinde de babanın eğitim durumuna göre sadece Türkçe dersi başarı puanlarında babası üniversite mezunu olan öğrencilerin; babası okur-yazar olmayan, ilkokul, ortaokul mezunlarına göre Türkçe başarı puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lise mezunları ile üniversite mezunlarının puanları yakındır fakat anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Babanın eğitim durumu ve öz düzenleme becerileri arasında herhangi anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. İki sınıf düzeyinde de babası üniversite mezunu olan öğrencilerin Türkçe ders başarısında olumlu yönde anlamlı bir fark olması annelerde olduğu gibi babanın çocuğa olan desteği, rehberliği ve yönlendirmesi ile açıklanabilir. Öz düzenlemenin alt boyutlarına baktığımızda annede bir fark ortaya çıkarken babaların herhangi bir ilişkisinin bulunmaması özellikle yaşadığımız toplumda annelerin iş hayatına daha az katılması ve evde çocuklarla daha çok vakit geçirmesi onların kendi karakterlerini ve alışkanlıklarını oluşturmalarında önemli rol oynamaktadır. Babaların iş hayatında daha yoğun ve uzun saatler geçirmesi evde daha az bulunması dolayısıyla çocukla geçirdiği zamanın anneye oranla daha az sayılması babanın çocuk üzerindeki etkisini azaltmış olabilir şeklinde yorumlanabilir. Ural, Akduman ve Sarıbaş'ın (2020) okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerilerini bazı demografik değişkenlere göre inceledikleri bir çalışmada ise lisans mezunu olan annelerin çocuklarının öz düzenleme becerisinin öğrenim durumu daha düşük olan annelerin çocuklarına oranla puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu da yapılan bu araştırmayı desteklemektedir. Anneler, çocukların hayatında hem doğum öncesinde hem de doğduktan sonra çok büyük bir rol oynamaktadır. Anneler çocukların ihtiyaçlarının karşılanmasında ve yaşama uyum sağlamalarında önemli rol oynar. Bu da eğitilmiş annelerin çocuklarının eğitimleri üzerinde daha fazla etkisinin olmasını normal kılar (Gelbal, 2008). Türkiye'nin sosyal yapısı gereği annelerin çalışma hayatına daha az katılıyor olması ve daha çok sorumluluk alıp çocuklarıyla daha fazla ilgilendiği genellemesi düşünüldüğünde çocuğu annenin özelliklerinin babanın özelliklerinden daha fazla etkilemesi de normal karşılanabilir bir durumdur.

Yapılan araştırma sonucunda 5. sınıf öğrencilerinin öz düzenlemenin arayış ve açık olma alt boyutları ile Türkçe başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde 8. sınıf öğrencilerinin sonuçlarına baktığımızda öğrencilerin öz düzenlemenin açık olma ve arayış alt boyutları ile Türkçe ders başarısı arasında anlamlı pozitif yönde bir ilişki ortaya çıkmıştır.

Son olarak araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının sınıf düzeyi ayrımı yapmadan sonuçlarına bakıldığında yine öz düzenlemenin açık olma ve arayış alt boyutları ile Türkçe ders başarıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Eğitim öğretimde özellikle yeni yaklaşımlarla birlikte öğrenciler birey olarak önem kazanmış ve öğrencilerin kendini iyi tanıyabilmeleri önemli bir özellik haline gelmiştir. Öğrencilerin sahip oldukları zihinsel becerilerle kendi öğrenmelerini gerçekleştirebilmeleri önemsenmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımla birlikte önem kazanan öz düzenleme becerilerinin de öğrencilerin öğrenme süreçlerine olumlu katkısı yapılan çalışmalarla desteklenmiştir. Yapılan araştırma sonucuna benzer olarak Kayıran (2014) ortaokul beşinci sınıf öğrencileriyle öz düzenleme becerilerini kullanarak yaptığı okuma becerisine yönelik deneysel çalışmada uygulama öncesi ve sonrası öğrenci ifadelerine bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır. Uygulama öncesi kendini başarısız bulan öğrencilerin bazıları uygulama sonrası kendini Türkçe derslerinde daha başarılı bulmaktadır ayrıca bazıları da gittikçe daha başarılı olduğunu ifade etmektedir.

Bu çalışmada ortaya çıkan sonuç itibarıyla yapılan bu araştırmayı desteklemektedir. Uyar (2015) 6 ve 8. sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada öz düzenleme becerisinin okuma becerisine etkisini deneysel çalışma ile incelemiş ön test ve son test sonuçları arasında öz düzenlemenin okuma becerisi üzerinde olumlu anlamda etkisinin olduğunu belirlemiştir.

Yapılan çalışmalar direkt olarak yapılan bu çalışmayla aynı alanda olup yapılan araştırmayı destekler niteliktedir. Öz düzenleme becerisinin çocuklara kazandırılması beraberinde planlı çalışma, zaman yönetimi, amaca yönelme ve belirli adımlarla hareket etmeyi getirdiği için öğrencilerin başarısının öz düzenleme becerilerinden bağımsız olduğunu düşünülemez.

Çetin ve Ceyhan (2018), lise öğrencileriyle yaptıkları çalışmada öz düzenlemenin akademik başarıyla ilişkisini incelediklerinde akademik başarıyı en çok etkileyen etmenlerden birinin öz düzenleme olduğunu belirlemişlerdir. Benzer bir çalışmada Aktan (2015), beşinci sınıf öğrencilerinin öz düzenleme becerileriyle matematik dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemiş, çalışmasının sonucunda öğrencilerin öz düzenleme becerileriyle akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Bütün bu çalışmalar farklı branşlarda da olsa bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Aynı şekilde yurt dışında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Zimmerman (2002) öğrencilerin öğrenebilmeleri için kendilerine hedefler belirleyip bu hedefler doğrultusunda öğrenmelerini düzenleyerek hareket etmelerinin öğrencilerin ders başarısını arttırdığını ileri sürmüştür. Öz düzenleme becerilerine bakıldığında en önemli özelliklerden birinin hedef belirleme ve hedefe yönelik amaçlı hareket etme olduğu görülmektedir. Yine Ruban ve Reis (2006), akademik başarı yüksek olan ve mesleki yönü de başarılı olan bireylerin öz düzenleme becerisini önemseyen ve geliştiren bireyler olduğunu vurgulamıştır.

Yapılan çalışmalar ve günümüzdeki eğitim öğretim faaliyetleri de göstermektedir ki bireyi esas alan ve bireyin bilişsel süreçlerini önemseyen öz düzenlemeli öğrenme becerisi öğrencilerin ders başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Eğitim öğretim süreci içerisinde kendini iyi tanıyan hem bilişsel süreçlerini hem de öğrenme sürecini yöneten ve yönlendiren öğrencilerin akademik olarak da başarılı olacağı yapılan araştırmaya ve yapılmış çalışmaların sonuçlarına bakılarak söylenebilmektedir. Her geçen gün önem kazanan birey ve hedefe yönelik öğrenmelerle birlikte öz düzenlemeye dayalı öğrenme becerileri de önem kazanıp gelişmeye ve katkı sağlamaya devam edecektir.

Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarından elde edilen bulgulardan yola çıkılarak çalışmanın sonucuyla doğrudan ilgili olan kişilere ve kurumlara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda öz düzenlemeli öğrenme becerisi ile Türkçe ders başarısı arasında anlamlı pozitif yönde bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu da öz düzenleme becerisinin öneminin anlaşılması için özellikle Türkçe eğitimine ilişkin yapılacak çalışmaların artırılmasının faydalı olacağını göstermektedir. Öğrencilerin akademik başarılarını ve kişisel gelişimlerini etkileyebilecek her türlü değişkenin ortaya çıkarılması amacıyla öz düzenleme becerisine ilişkin yapılacak araştırmaların her alanda yapılması önem taşımaktadır. Bu araştırma Kars ili merkezine bağlı okullarda yürütülmüştür. Araştırmaya sadece devlete bağlı ortaokullar dâhil edilmiştir. Daha farklı sosyo-ekonomik çevrelerde ve özel okullarda yapılacak çalışmalar da öz düzenlemeye dayalı öğrenme becerisinin önemini kavramak ve kavratmak açısından önemli olacaktır.

Araştırma ortaokul beş ve sekizinci sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Farklı sınıf düzeyleri ve yaş grupları ile yapılacak çalışmalar hem Türkçe dersi başarısına hem de öz düzenlemeye dayalı öğrenme becerilerinin gelişmesine katkı sağlayacak hem de yeni araştırmacılara yol gösterici olacaktır.

Araştırmada salgın koşullarının etkisiyle okulların açık kalma durumunun belirsizliği dolayısıyla uygulamada aksaklık olacağı düşünülerek deneysel desenli bir çalışma yapılmamıştır. Öz düzenleme ve Türkçe ders başarısına ilişkin deneysel ve nitel araştırmalar yapılması da alana katkı sağlayacaktır.

Yapılan araştırmalara bakıldığında öz düzenlemenin hedef yönelimi, motivasyon, öz yeterlilik gibi kavramlarının diğer alanlarla ilişkili olarak yapılan çalışmalara rastlanmaktadır. Türkçe Eğitimi alanında bu konularda yapılacak çalışmalar da alana katkı sağlayacak ve yol gösterici olacaktır.

Öğretmenlere Yönelik Öneriler

Araştırmada öz düzenlemeye dayalı öğrenme becerisinin öğrencilerin akademik başarısını etkilediği görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin sınıf içi ve sınıf dışı çalışmalarında öğrencilerin öz düzenleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak etkinliklere yer vermeleri öğrencilerin yararına olacaktır. Özellikle dört temel beceriyi geliştirme noktasında çeşitli bilişsel stratejilerin kullanımı önem kazanmaktadır. Bilişsel stratejilerin yanı sıra öğrencilerin ön bilgilerini harekete

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

geçirme, hedeflere yönelik olma, planlı çalışma, içsel olarak motive olma ve çevrelerini düzenleme gibi davranışları kazanmalarına yönelik davranışlara yönlendirmek faydalı olacaktır.

Türkçe dersi içerisinde öğrencilerin sonuca değil sürece odaklı olmalarını sağlayıp bilgiyi hazır sunmadan keşfetmelerine fırsat vermek, öğrencilerin öz düzenleme becerisinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Öğretmen süreçte iyi bir rol model ve rehber olmalıdır, öğrencilerin öz yeterliliklerini ve içsel motivasyonlarını desteklemek için yapıcı geri bildirimler vermelidir. Öğretmenler her şeyden önce olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmalıdır. Sınıf içerisinde akran öğrenmeye izin vermeli ve öğrencilerin öz değerlendirme yapmasını sağlamalıdır. Yaptığımız çalışmada ailelerin de öğrenciler üzerindeki etkisi görülmektedir dolayısıyla yapılacak etkinliklere kimi zaman ailelerin de dâhil edilmesi faydalı olacaktır.

Okul Yönetimine ve Ailelere Yönelik Öneriler

Yapılan çalışmada aile ve ev ortamının öğrencilerin hem öz düzenlemeye yönelik algıları hem de Türkçe ders başarıları üzerinde önemli etkileri olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin evde bir çalışma odasına ve ders çalışmak için uygun bir ortama sahip olması çalışmamızın sonucunda anlamlı bir fark ortaya çıkarmıştır. Ailelerin sahip olduğu koşullar doğrultusunda elinden geldiğince öğrencilere bir çalışma odası oluşturmaları önemlidir.

Aileler, çocuklarının evde bir çalışma planı doğrultusunda ders çalışmasına rehberlik etmelidir.

Okul yönetimlerinin öz düzenlemeli öğrenmeye dayalı yöntem, teknik ve strateji kullanımı konusunda okul içinde özendirici faaliyetler ve bilgilendirmeler yaparak hem öğrencileri hem öğretmenleri desteklemesi yararlı olacaktır.

Öğrencilerin içsel motivasyonlarını, öz yeterliliklerini geliştirmeye dayalı okul içi çeşitli etkinlikler ve fırsatlar yaratmaları hem okul atmosferini değiştirecek hem de öğrencilerin öz düzenleme becerilerine ve okul başarısına katkı sağlayacaktır.

Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler

Araştırma ile doğrudan ilgili olduğu için başta Türkçe öğretmenleri olmak üzere diğer branş öğretmenlerine yönelik öz düzenlemeye dayalı öğrenme becerisi ve derslerde bu becerinin geliştirilmesi amacıyla kullanılacak yöntem, teknik ve stratejiler hakkında hizmet içi eğitimlerin verilmesinin faydalı olacağı ve farkındalığı arttıracığı düşünülmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşımla birlikte her geçen gün değişen ve gelişen eğitim programlarını da düşünecek olursak yine başta Türkçe öğretim programı olmak üzere diğer ders programlarına da öz düzenlemeye dayalı öğrenme becerileri ve buna bağlı etkinlikler eklenebilir.

Ders kitaplarında dört temel beceriye dayalı etkinlikler hazırlanırken öz düzenleme becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklere yer verilebilir.

Öz düzenleme becerilerinin kazandırılması için bir diğer önemli faktörün öğrenme ortamlarının olduğu görülmektedir. Okullar ve sınıf ortamları öğretmenlerin öğrencilerin öz düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerine uygun hâle getirilebilir. Kalabalık sınıfların öğrenci sayıları azaltılıp öğretmenlerin rehber olduğu ve öğrencilerle etkinlik yapmasının kolay olacağı fiziki şartlar sağlanabilir.

Üniversitelere Yönelik Öneriler

Araştırmanın en önemli paydaşlarından biri öğretmenler olduğu için eğitim fakültelerinde, öğretmen yetiştirme sürecinde, öz düzenleme becerilerinin önemine yönelik öğretmen adaylarının farkındalığının oluşmasını sağlayacak ders ya da etkinlikler tasarlanabilir.

Öğretmen adaylarının öğrencilere öz düzenleme becerilerini kazandırabilmesini sağlayacak çeşitli strateji öğretimleri yapılabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Kafkas Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Karar tarihi= 07.12.2021

Belge sayı numarası= E-39429

Yazarların Katkı Oranı

1. yazar %60, 2. yazar %40 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Makalede çıkar çatışması teşkil edebilecek bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Aktan, S. (2015). *Öğrencilerin akademik başarısı, öz düzenleme becerisi, motivasyonu ve öğretmenlerin öğretim stilleri arasındaki ilişki* (Doktora tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Arslan, S., ve Gelişli, Y. (2015). Algılanan öz-düzenleme ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 67-74.
- Aydın, S., ve Atalay, T. D. (2015). *Öz düzenlemeli öğrenme*. Ankara: Pegem.
- Baumeister, F. R., ve Vohs, K. D. (2004). *Handbook of self-regulation: Research, theory, and applications*. New York: The Guilford Press.
- Boekaerts, M., ve Corno, L. (2005). Self-regulation in the classroom: A perspective on assessment and intervention. *Applied Psychology: An International Review*, 54(2), 199-231.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Pegem Akademi Yayınları.
- Çetin, N. & Ceyhan, E. (2018). Lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının sürekli kaygı, akılcı olmayan inanç, öz düzenleme ve akademik başarı ile ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 33(2), 460-479.
- Demir, T. (2014). Yazma öz yeterlik ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 28-36.
- Ergin, A., Özen, Ş., ve Bayoğlu, V. (2009). Öğrencilerin okul öğrenme başarılarını etkileyen bazı temel değişkenler. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 125-156.
- Eroğlu, A., ve Okur, A. (2022). Dijital hikaye anlatımının ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin hikâye yazma kaygıları üzerindeki etkisi. *Milli Eğitim*, 51, 1529-1552.
- Eryılmaz, A., ve Mammadov, M. (2017). Zimmerman'ın modeli temelinde öz düzenlemeli öğrenme ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(10), 79-93.
- Gelbal, S. (2008). Sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyoekonomik özelliklerinin Türkçe başarısında etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 1-13.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Monique, B. (1995). Self-regulated learning: Bridging the gap between metacognitive and metamotivation theories. *Educational Psychologist*, 30(4), 195-200.
- Montalvo, F. T., ve Torres, M. C. (2004). Self-regulated learning: Current and future directions. *Electronic Journal of Research in Educational*, 2(1), 1-34.
- Özbay, M. (2008). *Türkçe özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özmenteş, S. (2008). Çalgı eğitiminde öz-düzenlemeli öğrenme taktikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 157-175.

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

- Perry, N. E., ve VandeKamp, K. J. (2000). Creating classroom contexts that support young children's development of self-regulated learning. *International Journal of Educational Research*, 33(7-8), 821-843.
- Pintrich, P. R. (2000). The role of goal orientation in self-regulated learning. In F. R. Baumeister ve K. D. Vohs (Eds.). *Handbook of self-regulation* (pp. 451-502). New York: The Guilford Press.
- Purdie, N., Hattie, J., ve Douglas, G. (1996). Student conceptions of learning and their use of self-regulated learning strategies: A cross cultural comparison. *Journal of Educational Psychology*, 68(1), 87-100.
- Risemberg, R., ve Zimmerman, B. J. (1992). Self-regulated learning in gifted students. *Roeper Review: A Journal on Gifted Education*, 15(2), 98-101.
- Schraw, G., Horn, C., Thorndike-Christ, T., ve Bruning, R. (1995). Academic goal orientations and student classroom achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 1(20), 359-368.
- Siva, L. (2008). *Okul öncesi eğitimin ilkökul başarısına etkisi ve bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (6th ed.)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Ural, G., Akduman, G. G., ve Sarıbaş M. Ş. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 0(83), 323-342.
- Uyar, Y. (2015). *Öz düzenlemeye dayalı okuma becerisinin geliştirilmesi ve anlamaya etkisi* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Wolters, C. A., ve Pintrich, P. R. (1998). Contextual differences in student motivation and self-regulated learning in mathematics, english, and social studies classrooms. *Instructional Science*, 26(1-2), 27-47.
- Zimmerman, B. J., ve Martinez-Pons, M. (1986). Development of a structured interview for assessing student use of self-regulated learning strategies. *American Educational Research Journal*, 23(4), 614-628.
- Zimmerman, B. J. (2000). *Attaining self-regulation: A social cognitive perspective*. New York: Academic Press.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64-70.
- Zimmerman, B. J., Bonner, S., ve Kovach, R. (2006). *Developing self-regulated learners: Beyond achievement to self-efficacy*. Washington: American Psychological Association.

Extended Abstract

Introduction

As a requirement of the age, societies are formed in which the individual is centered. Individual and individual differences are very important especially in education environments. Traditional approaches in education are replaced by more innovative, changing and transforming methods with the constructivist approach. Self-regulation is one of the concepts that care about increasing the individual's awareness and self-knowledge (Eryılmaz ve Mammadov, 2017).

Self-regulated learning is a planned and programmed process. The individual is more aware of his goals in this concept. With this awareness, they plan the learning process and realize their learning. According to Özbay (2008), the fact that an individual has self-regulation skills plays an active role in the individual's awareness of their own learning, controlling their learning and regulating their learning. It is seen that self-regulated learning in education is considered important in many disciplines and studies based on self-regulated learning are carried out. Turkish lessons are also among these disciplines and are given great importance. Mother tongue teaching is very important in Turkey. The mother tongue is taught in schools based on four basic skills in Turkish lessons. In Turkish lessons, students gain the skills of reading, listening, speaking and writing, which are indispensable elements of life.

Turkish lessons and education programs, behaviors that will meet the needs of the society; using our language correctly and effectively, being able to think creatively, solving problems by

communicating, researching the needed information, using technology to obtain information and being an entrepreneur, and aims to bring these to individuals (MEB, 2006). In this study, which examines the relationship between self-regulation skills and Turkish course success, it is also aimed to determine the level of students' perceptions of self-regulation skills. It has been determined how and to what extent the students' perceptions of self-regulation skills while reaching information are related to their success in Turkish lessons. In addition to the relationship between 5th and 8th grade students' self-regulation perceptions and Turkish course success, the effect of socio-demographic variables on students' self-regulation skills and Turkish course success was examined.

Method

In our study, in which the relationship between the variables was determined, the relational survey model, one of the quantitative research methods, was used.

The universe of the research consists of all 5th and 8th grade students studying at official public secondary schools in the central district of Kars province in the 2021-2022 academic year. The sample of the study, on the other hand, consists of a total of 593 students, 303 of whom are in the fifth grade and 290 in the eighth grade, studying at official public secondary schools in the central district of Kars. Simple random sampling method was used while selecting the schools.

Result and Discussion

As a result of the research, it was concluded that there is a positive and significant relationship between the self-regulation sub-dimensions of self-regulation and openness and Turkish achievement scores of 5th grade students. Likewise, when we look at the results of the 8th grade students, a significant positive relationship has emerged between the students' self-regulation being open and seeking sub-dimensions and Turkish course success. Finally, when we look at the results of all the students participating in the research without making any class level discrimination, it has been determined that there is a positive and significant relationship between the sub-dimensions of being open and seeking self-regulation and Turkish course success.

In his study with 6th and 8th grade students, Uyar (2015) examined the effect of self-regulation skill on reading skill with an experimental study and determined that self-regulation had a positive effect on reading skill between pre-test and post-test results.

When Çetin and Ceyhan (2018) examined the relationship of self-regulation with academic success in their study with high school students, they determined that one of the factors affecting academic success the most was self-regulation. In a similar study, Aktan (2015) examined the relationship between the self-regulation skills of fifth grade students and their academic achievement in mathematics, and found a significant relationship between students' self-regulation skills and their academic success. All these studies support the results of our study, albeit in different branches. Similarly, similar results have emerged in studies conducted abroad. Grolnick and Ryan (1989) examined self-regulation skills and academic achievement in their study, and as a result, a significant positive correlation emerged between self-regulation skills and students' course grades.

As a result of the study, it was examined whether there was a difference between the 5th grade students' sub-dimensions of self-regulation according to gender and their Turkish course success averages. As a result, it was concluded that in the openness sub-dimension of self-regulation, girls' awareness was more open than boys. It has been concluded that the average of the success of the Turkish course is higher for the girls than for the boys.

As a result of the study, when the difference between the 8th grade students' sub-dimensions of self-regulation according to gender and their Turkish course success averages was examined, it was found that there was a difference between female students and male students in the sub-dimension of seeking self-regulation; It has been determined that female students' perception of being open and seeking is higher than male students. It has been concluded that the average of the success of the Turkish course is higher for the girls than for the boys.

As a result of the research, it was analyzed whether there was a difference between the sub-dimensions of self-regulation and the Turkish course success averages according to the students'

Ortaokul 5 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz Düzenleme Becerilerine Yönelik Algılarıyla Türkçe Ders Başarıları Arasındaki İlişki: Kars İli Örneği

attendance to the kindergarten. As a result, the Turkish achievement scores of the 5th and 8th grade students differ according to whether they go to the kindergarten; It was concluded that the students who went to kindergarten had higher Turkish course success scores than the students who did not.

Another problem that was addressed as a result of the research was discussed as the relationship between parental education level and self-regulation skills and Turkish course success. According to the mother's education level, the sub-dimension of being open self-regulation and Turkish course success scores of those whose mothers were university graduates at both grade levels; It is significantly higher than illiterate, primary, secondary and high school graduates. No significant difference was found in the seeking sub-dimension. When we think in terms of education, this is understandable because as the education level increases, the quality of the guidance provided by the families for the children's studies will increase. Therefore, this support can be interpreted as a reflection of students' success.

Sub-dimensions of self-regulation and achievement scores of Turkish lessons of 5th and 8th grade students were compared according to the education level of the father. As a result, according to the education level of the father at both grade levels, only the Turkish course success points of the students whose fathers are university graduates; It was concluded that Turkish achievement scores were higher than those whose fathers were illiterate and who graduated from primary and secondary school. The scores of high school graduates and university graduates are close, but there is no significant difference. No significant relationship was found between father's educational status and self-regulation skills. The fact that there is a significant positive difference in the success of the Turkish lessons of the students whose fathers are university graduates at both grade levels can be explained by the father's support and guidance, as in the mothers. When we look at the sub-dimensions of self-regulation, there is a difference in the mother, while the fathers do not have any relationship, especially in the society we live in, mothers' less participation in business life and more time at home with children play an important role in forming their own characters and habits. The fact that fathers spend more intense and long hours in business life and that they are less at home and therefore less time spent with the child compared to the mother can be interpreted as the father's influence on the child may have decreased.